

MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 8 września 2014 r.

DPS-X-5126-6754-119-IM/14

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	09-09-2014
ZAL.	NR.

**Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika
Praw Obywatelskich**

Stanisław Trociuk

Na wstępie pragnę serdecznie podziękować Panu Rzecznikowi za przesłanie wniosków w zakresie zapobiegania, zwalczania i analizowania zjawiska przemocy, uwzględniających specyfikę przemocy ze względu na płeć, zawartych w piśmie znak: I.816.5.2014.KWŻ z dnia 7 sierpnia 2014 r.

Odnosząc się do treści pisma i do konieczności dostosowania polskiego prawodawstwa do zapisów Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej uprzejmie informuję, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokonało stosownej analizy w tym zakresie i należy stwierdzić, że w wielu aspektach system przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujący w Polsce odpowiada założeniom Konwencji.

W celu zapewnienia pełnego wdrożenia Konwencji w Polsce konieczne jest uregulowanie kilku kwestii między innymi: uwzględnienie w definicji przemocy w rodzinie, przemocy ekonomicznej oraz zabezpieczenie relacji osób, które już nie pozostają w stałym związku lub małżeństwie i nie mieszkają razem, a mimo to nadal dochodzi pomiędzy nimi do aktów przemocy.

Tak jak wskazywałam w poprzednim piśmie Zespół Monitorujący do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie rozpoczął na przełomie 2013 i 2014 r. pracę nad zmianami do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W zmianach tych została uwzględniona nowa definicja przemocy w rodzinie uwzględniająca również **przemoc ekonomiczną oraz zabezpieczenie relacji osób, które nie są już w stałym związku lub małżeństwie i nie mieszkają razem, a mimo to nadal dochodzi pomiędzy nimi do aktów przemocy.**

Planuje się, że prace legislacyjne nad zmianami do ustawy rozpoczną się w 2015 r. i doprowadzą do zmiany definicji przemocy w rodzinie, która będzie odpowiadała wymogom zawartym w Konwencji.

Pragnę jednak zaznaczyć, że ostateczny kształt przepisów w tym zakresie zależeć będzie od rozstrzygnięć na poziomie polskiego Parlamentu.

Kolejnym ważnym działaniem wskazanym w Konwencji, jest obowiązek gromadzenia danych statystycznych dotyczących przypadków przemocy w podziale na płeć oraz rozszerzenie zakresu badań.

Większość danych dotyczących przypadków przemocy gromadzonych obecnie obejmuje zjawisko przemocy w rodzinie. Dane zbierane są w ramach sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i udostępniane są na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Gromadzone dane do tej pory nie uwzględniały kryterium płci. W związku z wejściem w życie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 dane statystyczne zbierane w ramach sprawozdania będą uwzględniały kryterium płci. Zatem obowiązek wynikający z Konwencji będzie realizowany.

Ponadto, aby zapewnić zgodność z Konwencją, konieczne będzie dalsze rozszerzenie zakresu badań – zakres zbieranych i analizowanych danych będzie musiał objąć wszystkie formy przemocy domowej oraz wszystkie ofiary przemocy określone w Konwencji.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 zawiera działanie dotyczące przeprowadzenia co dwa lata diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie. **W ramach tych badań będzie możliwe diagnozowanie wszystkich form przemocy w rodzinie oraz wszystkich ofiar przemocy określonych w Konwencji. Dlatego też i w tym przypadku w najbliższym czasie obowiązek wynikający z Konwencji zostanie zrealizowany.**

Zapisy Konwencji wskazują także na rozszerzenie zakresu tematyki szkoleń adresowanych do osób mających zawodowy kontakt z ofiarami przemocy lub sprawcami aktów przemocy o zjawisko przemocy ekonomicznej, przemocy w związkach które rozpadły się, jak również informacje na temat mechanizmu stosowania i stereotypów związanych

ze stosowaniem przemocy, w tym kulturowych uwarunkowań zjawiska przemocy oraz przemocy ze względu na płeć.

Od 2007 r. w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzone są szkolenia dla pracowników pierwszego kontaktu zajmujących się pracą z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Szkolenia mają charakter interdyscyplinarny. Dodatkowo zagadnienia przemocy w rodzinie mieszczą się w programach nauczania w kolegiach służb społecznych, kształcących pracowników socjalnych, Policji oraz szkoleniach organizowanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury dla pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Pełne wykonywanie Konwencji wymaga rozszerzenia zakresu tematyki szkoleń o zjawisko przemocy ekonomicznej, przemocy w związkach, które rozpadły się, jak też informacje na temat mechanizmu stosowania i stereotypów związanych ze stosowaniem przemocy, w tym kulturowych uwarunkowań zjawiska przemocy oraz przemocy ze względu na płeć, o ile w dotychczasowych szkoleniach kwestia ta nie była zawarta w treści szkolenia.

Odpowiednie działania przewiduje m.in. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020, jak również opracowany przez Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania.

Ponadto, Minister Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest zobowiązany do wydania co dwa lata „Wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. **W Wytycznych tych będzie możliwe rozszerzenie o tematykę wskazaną w Konwencji. W związku z powyższym działanie to także będzie realizowane zgodnie z zapisami Konwencji.**

Warto także zwrócić uwagę na zobowiązanie wynikające z zapisów Konwencji dotyczące utworzenia ogólnokrajowych, całodobowych, bezpłatnych telefonów zaufania udzielających porad w sprawie przemocy z zachowaniem poufności lub anonimowości osób dzwoniących.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 przewiduje utworzenie całodobowej bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą oraz tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do ogólnopolskich całodobowych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych, dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. **Telefon od**

2017 r. będzie dofinansowywany w kwocie 340 tys. rocznie. Środki finansowe na ten znajdują się w budżecie Ministra Zdrowia.

Odnosząc się do kwestii przedstawionej w piśmie dotyczącej ograniczonego czasu realizacji Programu Operacyjnego pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” realizowanego w ramach perspektywy finansowej 2009-2014 i współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) uprzejmie informuję, że Program będzie realizowany do 2015 r. ale należy przede wszystkim podkreślić, że działania realizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi przeciwdziałania przemocy wobec kobiet będą priorytetem w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Program ten tak jak polskie prawodawstwo odnosi się do wszystkich kategorii ofiar przemocy w rodzinie. Niemniej jednak, uwzględniając statystyki oraz badania to kobiety są najczęściej osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i to one ponoszą największe negatywne skutki tego zjawiska.

Dlatego też, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej będzie kładło nacisk na realizację działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec kobiet.

Odnosząc się do propozycji stworzenia „krajowej polityki mającej na celu zapobieganie i zwalczanie wszelkich form przemocy ze względu na płeć poprzez wprowadzenie działań programowych odnośnie zapobiegania i zwalczania przemocy w sferze zawodowej, publicznej i w internecie” uprzejmie informuję, że kwestie te są przedmiotem wielu innych ustaw ale nie mieszczą się w zakresie przedmiotowym Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wydaje się jednak, że tak szerokie spektrum działań to odpowiedzialność nie jednego resortu ale wszystkich organów państwa zarówno na szczeblu centralnym jak i samorządowym. Dlatego też działania takie wpisane są różnych aktach prawnych i różnych działaniach programowych np. w „Krajowym Program działań na rzecz równego traktowania na lata 2013-2016” opracowanym przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania”.

Ustosunkowując się do kwestii wzmocnienia efektywności stosowania środków umożliwiających izolację sprawcy od ofiary, w szczególności w postaci nakazu opuszczenia lokalu, uprzejmie informuję, że właściwym do udzielenia odpowiedzi jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dysponuje jedynie danymi statystycznymi przekazanymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie realizacji art. 275a kpk, które przedstawiam poniżej.

Izolacja sprawcy przemocy w rodzinie, możliwa jest na wszystkich etapach postępowania, zarówno przygotowawczego, jak i przed sądem. Na etapie postępowania przygotowawczego możliwość taką stwarzają środki zapobiegawcze, których okres zastosowania w niektórych przypadkach, w oparciu o stosowne przepisy, przedłużany jest na kolejne okresy.

W stosunku do sprawców przemocy w rodzinie najistotniejszymi środkami zapobiegawczymi są:

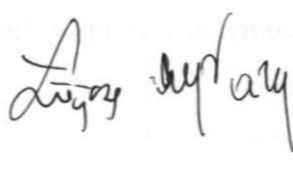
- tymczasowe aresztowanie,
- dozór Policji z zakazem kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną (art. 275 § 2 kpk),
- dozór Policji w miejsce niezastosowanego tymczasowego aresztowania, na podstawie art. 275 § 3 kpk,
- nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego.

Wg danych w stosunku do sprawców przestępstw zakwalifikowanych jako przemoc w rodzinie w 2013 roku, tymczasowe aresztowanie przed wydaniem wyroku zastosowano w 792 przypadkach (łącznie w sądach rejonowych i okręgowych), w tym 563 wobec oskarżonych za przestępstwo znęcania się (art. 207 § 1 kk).

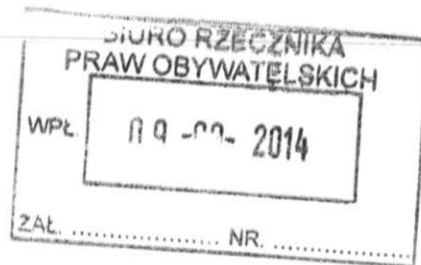
Dozór Policji w miejsce niezastosowanego tymczasowego aresztowania (art. 275 § 3 kpk) orzeczono w 282 przypadkach.

Jak już wspomniano uprzednio, nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego, stosowany przez sąd jako środek zapobiegawczy zastosowano ogółem w 600 przypadkach, w tym 78 postanowień dotyczyło przedłużenia nakazu zastosowanego przez prokuratora lub sąd na dalsze okresy (art. 275a § 4 kpk).

Na zakończenie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokłada wszelkich starań w celu kompleksowego podejścia do realizacji rozwiązań systemowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć.

 MINISTER
z up.
Małgorzata Marcińska
PODSEKRETARZ STANU

Ministerstwo
Pracy i Polityki Społecznej
Departament Pomocy
i Integracji Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

DPS-X-1126-6754-118-1M/14

Pań
Stanisław Trocicki
Zastępcę Rezerwisty
Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa